

บทคัดย่อ

168535

ชื่อภาคินพนธ์ : ประเมินผลโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย : กรณีศึกษา
อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อนักศึกษา : นายประโยชน์ หมุ่มหมื่นศรี
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

การประเมินผลโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ 3) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ แนวคิดเกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การเลือกตัวอย่างในการศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 363 ราย ในจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 3,964 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ t-test ในการทดสอบสมมติฐาน

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 77.1 เป็นเพศชาย ร้อยละ 44.9 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 93.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 54.5 มีสมาชิกในครัวเรือน 5-12 คน ร้อยละ 77.7 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-9 คน ร้อยละ 40.2 เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มาแล้ว 11-20 ปี ร้อยละ 38.0 มีพื้นที่การผลิต 1-10 ไร่ ร้อยละ 42.9 มีหนี้เงินกู้ที่เข้าพักชำระหนี้อยู่ระหว่าง 30,001-60,000.-บาท ร้อยละ 92.3 มีอาชีพทำนา ร้อยละ 55.1 เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ ร้อยละ 44.1 เข้าร่วมโครงการสังสรรค์ชีวิต ร้อยละ 71.1 ชำระหนี้ ธ.ก.ส. ได้ทั้งหมดตามกำหนด ร้อยละ 28.4 ชำระหนี้ ธ.ก.ส. ได้บางส่วนตามงวดที่กำหนด

ความสำเร็จของโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย ในภาพรวมถือว่า การดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยมีดัชนีวัดความสำเร็จดังนี้

168535

การเพิ่มรายได้ครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 มีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ถือว่ามีความสำเร็จปานกลาง และเกษตรกรที่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี หรือเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ หรือเข้าร่วมโครงการสัจธรรมชีวิต จะมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น หรือดีกว่า เกษตรกรที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการ หรือไม่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูฯ และโครงการสัจธรรมชีวิต ดังกล่าวแล้ว

การลดรายจ่ายในครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 5.7 มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลง ถือว่าประสบความสำเร็จน้อย เนื่องจากเงื่อนไขของโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยไม่ให้เงินกู้ใหม่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการที่จำเป็นต้องไปกู้เงินจากแหล่งอื่นเป็นผลต่อการลดรายจ่ายครัวเรือน นอกจากนี้ การเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี และการเข้าร่วมโครงการสัจธรรมชีวิต มีผลต่อการลดรายจ่ายครัวเรือนเกษตรกรด้วย

การออมเงินในครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 82.4 มีเงินออมในช่วงพักชำระหนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จมาก และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ หรือโครงการสัจธรรมชีวิต จะมีผลต่อการออมเงินในครัวเรือนเพิ่มขึ้นมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงโครงการ

1. ควรเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน โครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย ดังนี้
 - 1.1 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนและทั่วถึง และเข้าใจอย่างถ่องแท้
 - 1.2 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ และโครงการสัจธรรมชีวิตอย่างครบถ้วน
2. รัฐบาลควรมีนงบประมาณสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการได้กู้ยืมเป็นค่าลงทุนทำการเกษตร และค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็นในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี
3. ควรติดตามดูแลเกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่อง แม้สิ้นสุดโครงการแล้ว

ABSTRACT

168535

Title of Research Paper : Evaluation of Debt Moratorium for Small Farmers : A Case Study of Muang Mahasarakham District, Mahasarakham Province

Author : Mr. Prayot Moomuensri

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

The two objectives of the study were: 1) to evaluate the success of the debt moratorium for small farmers and 2) to find out the problems and obstacles to the implementation. The results could be used to improve the implementation of the project.

The framework of the study included the concept of project evaluation, the concept of debt moratorium for small farmers and the concept of policy implementation.

Selection of samples. Accidental sampling was employed to select 363 out of 3,964 small farmers who joined the debt moratorium project in Muang Mahasarakham District, Mahasarakham Province. An interview schedule was used to collect the data. Frequency, percentage, mean and standard deviation were used to describe the data and t-test to test the hypotheses.

About 77.1% of the subjects were male. About 44.9% were 51-60 years old. About 93.7% completed primary school. About 54.5% had 5-12 household members and about 77.7% had 3-9 household members. About 40.2 were clients of the Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) for 11-20 years. About 38.0% had a land area of 1-10 rai. About 42.9% had a loan of 30,000-60,000 baht. About 92.3% were farmers. About 55.1% joined the Occupational Rehabilitation project after the debt moratorium. About 44.1% joined the Truth of Life project. About 71.1% could pay up the debt to BAAC in due Time. About 28.1% could pay some of the debt in installment.

Success of the Debt Moratorium for Small Farmers. As a whole, the project was successful at a moderate level. The indicators of success were as follows.

168535

Increase in household income. About 53.4% had increased household income. So this indicator should a moderate success. The farmers had a good understanding of the objective of Debt Moratorium project. Those who knew that joining the occupational rehabilitation project or the Truth of Life project could help them increase their household income had a higher income than their counterparts.

Reduction of household expenditures. About 5.7% of the farmers had reduced household expenditures. So the success was little. Because the Debt Moratorium project did not permit small farmers to make a new loan, many had to make loans from other sources. Understanding the objective of the Debt Moratorium project and joining the Truth of Life project also affect the reduction of household expenditures.

Household saving. About 82.4% of the farmers had some saving during the debt moratorium period. Attending the Occupational Rehabilitation project or the Truth of Life project also affect the saving.

Recommendations for project improvement

1. The following should be done :
 - 1.1 A meeting should be held to make the project participants completely understand the objective of the Debt Moratorium project.
 - 1.2 The participants of the Occupational Rehabilitation project after debt moratorium and those of the Truth of Life project should also be clearly inform about the objective of the project
2. The government should allocate a budget for the participant to make loans for investing in farming and for household expenditures at a interest rate of not more than 3% a year.
3. The participants should be looked after even after the end of the project.